

זהר תקדוש עם ביאור הכתר והכבוד

פרשת וירא • עסק הטהרה של אברהם

בטומאה החמורה האחרת, תמיד אין הטבילה מועלת להיטהר אף מטומאת קרי עד שיטהר גם מן הטומאה החמורה.

לאחר שביאר שכל הטמאים הטביל אברהם, מבאר שאת הנשים הטבילה שרה. ומבאר, ואברהם ושרה שניהם הוּוּ מתקני - היו מתקנים טבילה לכולהו - לכולם, באופן דאיהו לגברי - שאברהם טבל את האנשים, ואיהו לנשי - ושרה טבלה את הנשים.

והולך ומבאר מדוע שייך אברהם דווקא לעסק הטהרה.

ושואל, מאי טעמא - מהו הטעם, דאעסק - שהתעסק אברהם בטבילה, לדפאה לבני נשא - לטהר את בני האדם מטומאתם, ומתריץ, בגין דאיהו - משום שאברהם הוא טהור, לכן היה מטהר אחרים. והטעם דאקרי - שנקרא טהור, דקתיב - שנאמר (איוב ד ד) 'מי יתן טהור מטמא לא אחד', ומפרש, 'מי יתן טהור דא - זה אברהם, מטמא היינו דנפק - שיצא מתרחש שהיה טמא. ולכן נקרא אברהם 'טהור' כיון שיצא מן הטמא, כי השם טהור שייך במי שהיה טמא מתחילה ואחר כך נטהר מטומאתו, ומשום כך היה עוסק אברהם דווקא לטהר אנשים.

עתה יבאר מדוע עסק בטהרה שעל ידי המים דווקא.

רבי שמעון אמר, לבאר מדוע התעסק אברהם עם המים לטהר בני אדם מטומאתם, שהוא בגין לתקנא אותה דרגא דאברהם. וכדי לתקן אותה דרגא של אברהם. ושואל - ומאן איהו - ומי היא הדרגה שנקראת אברהם. ומתריץ, כי דרגא דאברהם הוא המי"ם, כי לא נבראו המים אלא כדי לטהר את הטמאים, ובגין כן - ובגלל כן, אתקין לדפאה - תיקון לטהר את בני עולמא במי"ם, בני העולם במים, על ידי שיתבלו במים, כי בזה באים המים לתיקונם כאשר הם משמשים את התכלית בעבורה נבראו.

מבאר כי גם עם המלאכים התעסק אברהם בתיוקן המים.

זכינו שהיה עוסק בתיוקן המים, לכן בשעתא דאזמין למלאכין - בשעה שהזמין אברהם את המלאכים לביתו, שיריתא דמלווי - ראשית דבריו שדיבר אליהם, מה קתיב - כתוב (בראשית שם פסוק ד), 'ויקח נא מעט מים ורחצו רגליכם', הרי שהענין הראשון שהיה חפץ לעסוק עמם הוא הטהרה על ידי המים, והוא בגין לאתקפא ההוא דרגא דמיין שראו בה - כדי לחזק אותה דרגה שהמים שורים בה, שעל ידי שיטהרו במים יתחזקו המים על תיקונם.

מוסיף כי אברהם ושרה היו מטהרים גם מעבודה זרה.

ומסיים רבי שמעון, ובגין כן - ומשום כך נמצא, כי אברהם הוּוּ מדפי לכל בני נשא מפלא - היה מטהר את כל האנשים מן הכל. ומפרש, מדפי לון

מסטרך דעבודה זרה - מטהר אותם מצד טומאת עבודה זרה, כמו שיבאר להלן איך היה מטהרם מעבודה זרה, ומדפי לון מסטרך דמסאבא - ומטהר אותם מצד שאר הטומאות שהיה להם, כגון קרי וזביחה על ידי הטבילה. וכמה דאיהו מדפי לגוברין - וכמו שאברהם היה מטהר את האנשים, הָכִי נָמִי - כך גם היתה

במאמר זה מבואר שאברהם אבינו היה עוסק תמיד בטהרה וכל מאכליו היו טהורים. ויבאר מדוע עסק בטהרה, ומה היה מטהר ואיך היה מטהר. ויבאר ענין העץ שנטע אברהם, והמעין שהיה נובע תחתיו, ואיך היה מפרסם את האמונה לכל בני העולם.

תא חזי - בוא וראה, כל מה דאכיל - שאוכל אברהם, בטרה איהו קא אכיל - הוא אוכל, שהיה שומר שלא יטמאו המאכלים והמשקים. ובגין כן - ובגלל כן, אקריב קמיייהו ואכילי - הקריב את המאכלים לפני המלאכים ואכלו, כלומר, כיון שהיו מאכליו ומשקיו טהורים היו יכולים המלאכים לאכול מהם.

ומבאר איך היתה נשמרת הטהרה בביתו של אברהם.

ונטיר אברהם בביתיה - ושומר היה אברהם בתוך ביתו, על דקנא ומסאבונא - הטהרה והטומאה, דאפילו בר נש דאיהו מסאב - שאפילו איש שהוא טמא, לא יכיל לקרבא לביתיה - לא היה יכול להתקרב לביתו של אברהם, כדין ידע אברהם דהא מסאב איהו - אז ידע אברהם שהאיש הזה טמא הוא, ועביד (נ"א לא הוה משמש בביתיה, עד דעביד) ליה טבילה - ועשה לו טבילה, ונטהר מיד אם היה טמא בטומאת קרי, או אם היה טמא בטומאה שצריך להמתין שבעה ימים כדי להיטהר, עביד ליה לנטרא שבעה יומין פדקא חזי ליה בביתיה - עשה לו שישמור הטמא וימתין שבעה ימים כראוי לו בביתו, ואחר כך היה טובל, ורק לאחר שהרתו היה בא לביתו של אברהם, והָכִי הוּוּ ודאי - וכן הוא ההלכה בוודאי, שטמא קרי טובל מיד, וטמא זב טובל לאחר שבעה ימים, וכמו שהולך ומבאר.

לאחר שביאר איך טהר אברהם את אנשיו מטומאתם, מבאר כי הוּוּ על פי דיני טהרת הטמא.

תא חזי - בוא וראה, קתיב - כתוב (דברים כג יא) 'פי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה ויצא אל מחוץ למחנה לא יבא אל תוך המחנה וגו', מבואר כי מי שארע לו קרי נטמא וצריך לצאת מחוץ למחנה. ושואל, מאי תקנתיה - מהי תקנתו, איך יטהר מטומאתו. ומתריץ שמוכח מפסוק (שם פסוק יב) 'והיה לפנות ערב ירחץ במים וקבא השמש יבא אל תוך המחנה', שלאחר שיתבול ימתין שיעריב השמש ויטהר מטומאתו, ויוכל להיכנס למחנה.

ואם אערע ביה - אירעה אצל מי שנטמא בקרי עוד טומאה אחרת - אחרת מלבד טומאת קרי, כגון טומאת זיבה, (נ"א סגירו או גדה) או סגירו - צרעת, או טומאת גדה, אשר אז נמצא דהוּוּ תרי מסאבונ - שיש עליו שני מיני טומאות. ולכן, כיון שנטמא בטומאה המצרכת ספירת שבעה, לא סגי' ליה בההיא טבילה - אינו מספיק לו הטבילה ההיא שהוא טובל לטומאת הקרי, אלא צריך שימתין שבעה ימים ואחר לטבול שוב משום הטומאה השניה. וכל זאת (בגין) בין דאערע ביה - שאירע אצלו קרי, קודם דקביל טומאה אחרת - שקיבל הטומאה האחרת החמורה, (בגין) ובין דאערע ביה לבתר - שאירע אצלו קרי לאחר שנטמא

שרה מדפאת לנשין - מטהרת את הנשים, ואשתכחו בלהו דאתין לגבייהו ונמצאו כל אלו שבאו אל ביתם, דכין מפלא - טהורים מן הכל, גם מעבודה זרה, וגם משאר הטומאות.

ועתה מתחיל לפרש איך היה מטהר אברהם מעבודה זרה ומן הטומאה.

תא חזי - בוא וראה, אילנא - אילן היה נטע אברהם בכל אתר דדינוריה תמן - בכל מקום שהיה דר שם, ואפילו בחוץ לארץ, ולא הוה סליק בכל אתר פדקא יאות - ולא היה עולה בכל מקום כראוי, בר בשעתא דדינוריה בארעא דכנען - מלבד בשעה שהיה דר בארץ כנען.

ומבאר כי האילן היה מראה מי הוא עובד עבודה זרה.

ובההוא אילנא הוה ידע - ובאותו האילן היה אברהם יודע ומכיר, מאן דאתאחיד ביה בקודשא ברין הוא - מי שנאחז בו בהקדוש ברוך הוא, ומאן דאתאחיד - ומי שנאחז בעבודה זרה. ומפרש, כי מאן דאתאחיד בקודשא ברין הוא - מי שהיה אחוז בהקדוש ברוך הוא, אילנא הוה פריש ענפוי וחפי על רישיה, ועביד עליה צלא יאה - היה האילן פורש את ענפיו ומחפה על ראשו, ועושה עליו צל נאה. ומאן דאתאחיד בסטרא - ומי שהיה אחוז בצד דעבודה זרה, ההוא אילנא הוה אסתלק, וענפוי הוה סליקין לעילא - היה האילן הולך מתעלה ממנו, וענפיו היו עולים למעלה כדי שלא יסוככו עליו, פדין הוה ידע - אז היה יודע אברהם שהוא עובד עבודה זרה, ואזריה ליה - והזהיר אותו שלא יעבוד עבודה זרה, ולא אעדי מתמן - ולא אז משם, עד דאתאחיד במהימנותא דקודשא ברין הוא - עד שנאחז באמונה בהקדוש ברוך הוא.

כשם שהיה האילן מראה מי נטמא בעבודה זרה כך היה מראה מי נטמא בשאר טומאות. והכי - וכך היה האילן מבחין גם בין הטמאים והטהורים. כי מאן דאיהו דכיא (ד"א ל"ג הכי) - מי שהוא טהור, היה מקבל ליה אילנא - מקבל אותו האילן, והיה פורש מעליו את ענפיו, ומאן דאיהו מסאב - ומי שהוא טמא, לא היה מקבל ליה - האילן, והיה מסלק את ענפיו למעלה, פדין ידע - אז ידע אברהם שהוא טמא, ומדפי לון במייהו - ומטהר אותו במים.

ומוסיף כי מעיין מים היה תחת האילן שהיה מראה באיזה טומאה נטמא.

ומעיינא דמייהו הוה תחות האילנא - ומעיין של מים היה תחת אותו האילן, ומאן דצריך - ומי שצריך טבילה, מיד היו מיין סלקין לגביה - המים עולים לקראתו כדי לטהרו, ואילו אילנא - האילן אסתלקין ענפוי - היו מסתלקים ענפיו ממנו, פדין - בזה ידע אברהם דאיהו מסאבא - שהוא טמא, ומזה שכבר עלו המים היה יודע שהוא בעי - צריך טבילה מיד, כלומר, שנטמא בטומאת קרי, ואינו צריך להמתין שבעה ימים. ואם לאו, שהיה בטומאה שצריך להמתין שבעה ימים עד הטבילה, אז היו מיא נגיבון - המים

שרה מדפאת לנשין, ואשתכחו בלהו דאתין לגבייהו, ונמצאו כל אלו שבאו אל ביתם, דכין מפלא.

תא חזי, אילנא נטע אברהם בכל אתר דדינוריה תמן, ולא הוה סליק בכל אתר פדקא יאות, בר בשעתא דדינוריה בארעא דכנען.

ובההוא אילנא הוה ידע, מאן דאתאחיד ביה בקודשא ברין הוא, ומאן דאתאחיד בעבודה זרה. מאן דאתאחיד בקודשא ברין הוא, אילנא הוה פריש ענפוי וחפי על רישיה, ועביד עליה צלא יאה. ומאן דאתאחיד בסטרא זרה, תהוא אילנא הוה אסתלק, וענפוי הוה סליקין לעילא, פדין הוה ידע אברהם, ואזריה ליה, ולא אעדי מתמן עד דאתאחיד במהימנותא דקודשא ברין הוא.

והכי, מאן דאיהו דכיא (ד"א ל"ג הכי), מקבל ליה אילנא, מאן דאיהו מסאב, לא מקבל ליה, פדין ידע אברהם, ומדפי לון במייהו.

ומעיינא דמייהו הוה תחות האילנא, ומאן דצריך טבילה, מיד מיין סלקין לגביה, ואילנא אסתלקין ענפוי, פדין ידע אברהם דאיהו מסאבא, ובעי טבילה מיד. ואם לאו, מיא נגיבון, פדין ידע דבעי לאסתאבא, ולאסתמרא שבעה יומין.

תא חזי, דאפילו בשעתא דאומין לון למלאכין, אמר לון, 'והשענו תחת העץ' (שם), בגין למחמי ולמבדק בהו. ובההוא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא.

ורוא (לקבל) דא, בגין קודשא ברין הוא קא (עבד) אמר, דאיהו אילנא דחיי לכלא, ובגין פה, 'והשענו תחת העץ', ולא תחת עבודה זרה.

ותא חזי, פד חב אדם, בעץ הדעת טוב ורע חב, דבתיב (שם ב יז) 'ומעץ הדעת' וגו', ואיהו ביה חב, וגרם מותא לעלמא. מה בתיב (שם ג כב), 'ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים' וגו', (וגרם מותא לכל בני עלמא).

וכד אתא אברהם, באילנא אחרא אתקין עלמא, דהוא אילנא דחיי, ואודע מהימנותא לכל בני עלמא.

מתייבשים, וכדין - ובזה ידע אברהם, דבעי לאסתאבא - שצריך עוד להישאר טמא, ולאסתמרא שבעה יומין - ולשמור שבעה ימים נקיים מלהיטמא, ואחר כך יטבול במים.

ומבאר כי לכן הוסיב אברהם את המלאכים תחת העץ.

ומוסיף, תא חזי - בוא וראה, דאפילו בשעתא דאומין לון למלאכין - שאפילו בשעה שהזמין אברהם את המלאכים, ועדיין לא ידע בביורו שהם מלאכים, אמר לון - אמר להם, 'והשענו תחת העץ' (שם), בגין למחמי ולמבדק בהו - כדי לראות ולבדוק בהם את אמונתם וטהרתם, ובההוא אילנא הוה בדיק לכל בני עלמא - ובאילן ההוא היה בודק את כל בני העולם.

ורוא (לקבל) דא - וסוד ופנימיות הכוונה במה שאמר אברהם לבאים בצילו 'והשענו תחת העץ', בגין קודשא ברין הוא קא (עבד) אמר - בגלל הקדוש ברוך הוא אמר כי העץ הוא משול להקב"ה, דאיהו אילנא דחיי לכלא - שהוא עץ החיים לכולם, כי הקב"ה הוא מקור כל החיים, ובגין פה - ומשום כך, אמר להם 'והשענו תחת העץ', לומר לבאים לביתו האמינו בה' שהוא אילנא דחיי וחוסו בצילו, ולא תשענו תחת עבודה זרה, כלומר אל תאמינו ואל תבטחו בעבודה זרה.

ויבאר שעל ידי שעסק אברהם בתיקון העולם על ידי עץ החיים תיקן את חטא עץ הדעת.

ותא חזי - ובוא וראה את הטעם מדוע היה עוסק אברהם בתיקון העולם על ידי עץ החיים לגלות שהקב"ה הוא מקור כל החיים שבעולם, ואין מקור חיים לאחר. כי הנה פד חב - כשחטא ופגם אדם הראשון, בעץ הדעת טוב ורע חב - חטא ופגם, דבתיב - שנאמר (שם ב יז) 'ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו פי יום אכלה ממנו מות תמות' וגו', ואיהו ביה חב - ואדם הראשון בעץ הדעת חטא ופגם, ובזה גרם שייראה וכאלו יש לרע מציאות ומקור חיים בפני עצמו שהוא שורש עבודה זרה, ועל ידי זה גרם מותא לעלמא - גרם מיתה לכל העולם. וכיון שהוא נדבק בעץ הדעת שהוא גורם המות, לכן אחר חטא מה פתיב - כתוב (שם ג כב), 'לאמר ה' אלהים הן האדם הנה פאתד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים' ואכל וחי לעלם' וגו' (וגרם מותא לכל בני עלמא). שגירשו הקדוש ברוך הוא מגן עדן, כדי שלא יוכל ליקח ולהתדבק בעץ החיים שהוא היפר עץ הדעת שהתדבק בו, כיון שהוא זה שגרם את המיתה בעולם.

ולכן, פד אתא - כאשר בא אברהם לתקן את חטאו של אדם הראשון שפגם על ידי עץ הדעת, באילנא אחרא אתקין עלמא - באילן אחר היה מתקן את העולם, דהוא אילנא דחיי - שהוא עץ החיים שהוא לעומת עץ הדעת שהוא גורם המיתה, והוא על ידי דאודע מהימנותא לכל בני עלמא - שהודיע האמונה לכל בני העולם כי גילה להם שהקב"ה לבדו הוא מקור כל החיים ואין מקום לעבודה זרה בעולם.

Advertisement for 'Nafshi Zmaha Ledet' (My Soul is Redeemed) featuring a dove and a scroll. Text includes: 'נפשי צמאה לדעת כל רז סודך', 'זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד" >', and contact information for 'מרכז הזמנות: 1800-22-55-66'.